

بررسی نظام بانکداری اسلامی (بدون ربا) و چالش های اجرایی و نظارتی آن

محمد نوروزی منش

چکیده - نظر به حرمت قطعی و مسلم ربا در فقه اسلامی، مسأله ای ایجاد سیستم بانکداری بدون ربا از اهداف مهم بانکداری در نظام مقدس جمهوری اسلامی بوده است. در راستای همین هدف، پس از پیروزی انقلاب اسلامی، قانون عملیات بانکی بدون ربا تدوین و تصویب گردید. آنچه در این مقاله مورد بحث قرار گرفته، مشتمل بر موضوعاتی است که بخش اول به تشریح قانون فوق با ذکر اهداف، وظایف، شیوه های تجهیز منابع و سیاست های پولی مذکور در قانون و در بخش دوم مفاهیم بانک، ربا، بهره و پول مورد تحلیل قرار گرفته و نتیجه گیری شده است. همچنین پیرامون مفاهیم یاد شده، با توجه به نقش و اهمیتی که پول، بانک و نرخ بهره در اقتصاد جوامع امروز پیدا کرده اند، باید مورد بازنگری قرار گرفته تا نظام بانکداری کشور بتواند در جهت پیشبرد منافع کشور با بهره گیری از قوانین اسلامی، گام های بلندی را طی نماید.

۱- مقدمه

بیش از پیش به آن خواهیم پرداخت مشتمل بر ۵ فصل که شامل ۲۷ ماده و ۴ تبصره در جلسه روز سه شنبه ۸ شهریور ماه ۱۳۶۲ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۰/۰۶/۱۳۶۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

از شروع تجربه بانکداری بدن ربا در کشور، بیش از سه دهه می گذرد. البته سابقه مطالعات نظری در خصوص بانکداری اسلامی به گذشته های دورتر بازمی گردد و تجربه بانکداری اسلامی، به صورت ایجاد یک یا چند بانک اسلامی در کنار بانکداری متعارف، نیز در بسیاری از کشورهای اسلامی و غیر اسلامی وجود دارد. ولی می توان گفت تصویب قانونی فراگیر و نوع بانکداری اسلامی، که در کشور شاهد آن هستیم، منحصر به ایران است. در زمینه بانکداری اسلامی کتاب های بانکداری اسلامی شهید صدر و بانکداری بدون ربا نوشته ی نجات الله صدیقی، جزو اولین کتاب هایی هستند که در این زمینه به رشته تحریر در آمده اند. ولی در طی زمان، همواره، برقراری یک سیستم بانکداری اسلامی بدون ربا، آرزوی هر مسلمانی بوده است. شاید به همین جهت با استقرار نظام جمهوری اسلامی اولین مصوبه شورای انقلاب در این رابطه، تقریباً سه ماه پس از پیروزی انقلاب و با هدف سوق دادن فعالیت های بانکی در جهت اسلامی شدن به تصویب رسید و شورای پول و اعتبار در ۱۳۵۸/۱۰/۳، با مصوبه دیگری اقدام به حذف بهره از نظام بانکی نمود. قانون عملیات بانکی بدون ربا که در ایم پژوهش

۲- روش تهیه مقاله

بطور کلی تجهیز و تخصیص منابع در بازار پول را بانکداری می گویند. مجموعه ای از فعالیت ها در عملیات بانکی، شامل سیاست گذاری و برنامه ریزی و سازماندهی و اجرا، نظام بانکداری نام دارد. در مدل امروزی بانکداری،

ریشه کلمه بانکداری به معنای امروزی این کلمه، می توان در دوره رنسانس ایتالیا و در شهرهای ثروتمند آن در شمال مانند فلورانس، ونیس و ژنوا یافت. خانواده های باردی و پروزی در ۴ میلادی بانکداری را در فلورانس با توزیع شعبات در بسیاری از بخش های دیگر اروپا گسترش دادند؛ و شاید مشهورترین بانک ایتالیا، بانک medici، باشد که توسط جیووانی مدیسی در سال ۱۳۹۷ میلادی تأسیس شد. اولین بانک سرمایه گذاری ایالتی شناخته شد، بانک سنت جورج (به ایتالیایی Banco di san Giorgio):